

PERŽVALGA.

„Apšvaistos sąjungos“ įstatymai, kuriuos šiame numeryje perspaudiname, yra versti iš rusų kalbos, lietuviškai spaudinti ant atskiro lapelio Peterburgo mokslo akademijos spaustuvej. (Tą lapelį mums prisiuntė p. E. V. iš Peterb.). Ta sąjunga, kaip pasako įstatymai, apima visą dabartinę Maskoliją. Jos įstatymų, matomai, prisilaikys ir lietuviai.

— „Lietuvos“ redakcija savo straipsnyje p. a. „Teip to liau eiti negal“ rašo: „Nuo tulo laiko mes gauname atsiliepimus, tikimės, kad panašius gauna ir kiti laikraščiai. Paprastai atsiliepianti protas tuoja prieš patilpusias laikraštų korespondencijas, užgau nančias ypatas“. Toliau rašo: „ar ne laikas jau mums syki susiprasti ir liautiesi lygiai garbinimo kaip ir niekinimo ypatų“ „Dieve mieliausias! tiek metų mes čia, ypač Amerikoje, dirbame, o dar to nesuprantame, kad reikia ypatų ne kliudyti, bet peržiurinėti vien ypatų darbus“.

Straipsnis baigiasi taip:

„Teip buti negal. Reikia mums būtinai išdirbti geresnes pasielgimo formas, reikia jas remti ant dorškų principų. Bet to nepadarys vienas, reikia sutarimo. Neatbutinai reikia, kad mūsų laikraščiai susitartų ir atsakytų vietą kiekvienai korespondencijai, kurioje bus lauzomos pasielgimo formos seniai kitų tautų išdirbtos ir doriški principai“ (žr. „L.“ N24)

Tas viskas gerai, ir mes jau nuo tulo laiko — ypatingai nuo žinomų „vaidų“ — stengiamės kiek galiot netalpinti tokių raštų, kuriuose apsirėškia rašytojams noras išlieti savo ypatingą piktumą ant savo ypatingo prieš. Delto priitariame „Lietuvai“ ir prisidedame prie to „susitarimo“. Vienok priduriame, kad reikia aiškinti tuos laikraštijos „do-

riškus principus“ ir „pasielgimo formas“. Reikia, kad rašytojai ir, ypatingai, pačios redakcijos kuogeriausiai išaiškintų ir pažintų tas formas ir padėtų rubežius tarp doros ir nedoros. Jeigu redakcijos susitarusios pradės atimesti korespondencijas pagal savo nužiurėjimą, tad josios neteks korespondentų, kurie ir teip tik „iš gero“ noro rašo. Netik korespondentų nieks nemokino kaip reikia rašyti korespondencijas, bet ir žurnalistų neturime, kurie būtų baigią tam tikrą mokyklą. Iš kur-gi tat jie žinos tas „pasielgimo formas seniai kitų tautų išdirbtas“? Taigi reikia ir mums jas išsdirbti, per tikrąją kritiką laikraščiuose, o prie to darbo reikėtų stoti ne tik redakcijoms, bet ir šiaip jau suprantantiems tą dalyką rašytojams. Kurie privatiškai protestuoja prieš patilpusias laikraštųje korespondencijas, teip-gi tankiausiai nenori prisilaikyti nė elementarškų doros principų, ir tik, rodos, nori, kad jų darbas pagirtų, o ne kritikuotų. Privilegijų negali buti, pasielgimo formos visiems turi but vienokios, nes doros principai yra vienodi, nors praktikoje jie šiandien visur yra... dvilypiniai.

Isz Lietuvos.

Iš Pilviškių padangės.

(Kratos gaudymai „nenuoramų“, šnipai)

Pilviškių žemsgariai eina pas mergas. Gegužio 13 d., vakare, apsigiklavę 4 Pilviškių žemsgariai nusivilko pas A. G. į Beržuovenės sodžių. Mat A. G. turi skaisaus veido dukterį, pas kurią vaikinai kaip plaukte plaukia. Pilviškių žemsgariai įpratę gerai naktimis „medžioti“, neapleido nė šios vietos. Atėjo gerai įsikaušę degtinės ir norėjo įsiversti klėtin pas minėtąją skaisstveidę, bet toji pamačius

apsibranktavusius, ant jų balsu neatsiliepė. Tenai jiems be riogant, atėjo trys vaikinukai — mylimieji tos skaisstveidės — kuriuos žemsgariai pamatę k nepasiuto ant vietos ir suriko „stoi!“ Vaikinukai pamatę, kad jau čia ne „jųjų kuopos“, pradėjo bėgti kiek kojos remia, ir tik ačiu spangumui vyresniojo žemsgario — Pacenkos, jie išstruko, nors Pacenka jau buvo užtiesęs savo dvilypę šauti, bet nešovė. Čia jie atsilankė maž-daug galima pasakyti su tokiu tikslu: buvo nurodyta šnipo, kad ten ateina tulas K. Navickutis, seniai žemsgarių gaudomas, bet tas jų noras nepavyko ir parsivilko nei nesudytą kaudę.

Tai ką tie prakeikti slogučiai išsimislijo! Pradės net naktimis po sodžius trankytis ir žmones bauginti. Ar nepatropis kada nors ant tokių, kurie vieton bėgti, pasistengs caro bernus nuo naktinių „pasiškaiščiojimų“ atgrasinti? Butų labai puiku!

Be to, mūsų valsčiuje pragersėjo 3 šnipai: 1-as — Jonas Švereckis, Meistiškės sodžiaus jau dusyk minėtas „V. L.“, 2-ras — Stasys Jankauckas (Pieskius) Geruliškės sod. ir 3-as — Juozas Plioplys (Simutukas) iš Plioplių sodžiaus. Pirmą vietą iš visų trijų užima pastarasis — Plioplys. Jis nešioja ilgus plaukus, be lazdelės neišeina nė per duris (mat sako dabar visi „cicilistai“ teip darą...). Minėtas Plioplys neperseniai parkeliavo iš kariumenės ir susipažino su tulais veikėjais laike riausių pereitą metą. Per jo priežastį tapo padaryta daug krūtų ir areštų, kol ji nesusekė judo šiaujant. Dabar niekur neprieidamas, pradėjo atvirai su policija sėbrauti. Per jį tapo suarštuotas Višakiškės Ant. Račkauckutis. Jis veik kasdien bėga į Pilviškius, o po jo išėjimui namo, žemsgariai apsigiklavę traukia į nurodytą

ją vietą. Beto, kad išvengtų tokies „cicilistų“, jie ypač „kytrauja“. Kartą vežiant žemsgarius tulam ukiuinkų, jie prisiviją keliu einant višminėtąjį Pliopli pasiemė pavėžinti, o kad parodyti vežėjui, jog jie su juo nieko bendro neturi, klausia: „gal tu „cicilistas““, bet pašpaito vienoką neklausė, ką nuo kitokios ypotos tuo reikalautų.

Jonas Švereckis patsai prisipažino savo sėbrui, kad išdavęs tris „cicilistus“. Jis bičiu liuojasi netik su policija, bet ir su kazokais kada tie atsilanko Pilviškiuose. St. Jankauckas išdavinėti bijosi, kad nepasiektų teroristų rankų, bet pramano visokius bjaurius daiktus teišiančius socialitų vardą. Agituoja žmones, kad išdavinėtu jo nužvelgtas ypatas, kad juos reikia mirti, kur prieinama nurodineja, kad per „cicilistų“ darbus valdžia turėjo užmokėti 500 rublių kontribucijos ir tt.

Apgailauju, kad tie 3 viršminėti vyrai išsirinko nelabai tinkamą „profesiją“, nes kartais koks „nedorėlis“ gal persiūt kaktą su švininiu siulėliu. Bet ar butų blogai?!

Gegužio 11 d. buvo krata su kazokais pas Juozą Brazaucką, Petrą Naudžlį ir Povylą Zubricką Kriaujučių kaimo, Griškabudžio valdžiaus, Naum. p. Viš minėtų vyrų nesuėme, nes nerado namėje, paėjingo teipgi nieko nerado.

Pavišakių Juozas.

Sauliai. Gegužės 2 d. (s. styl.) Vilniaus kariškojo apygardinio teismo laikinis skyrius Sauliuose kalėjimo namuose perkrautė byla ukin. Jono Glemžos ir miestiečio Joselio Foskrupniko, kurie 19 d. vasario š. m. dalyvaudami apsiginklavusioje kuopoje, užpuolė ant Saulių kalėjimo su tikslu išliucsuoti iš ten politiskus arestantus. Užpuolus ant kalėjimo, jie šovė, bet nepataikė į kalėjimo sargus, ir nieko ne-

galėjo išliuosuoti, kadangi tuojaus tapo areštuoti.

Už tokį darbą buvo laukiama mirties bausmė, ypač, kad tas darbas padarytas karės metu ir karės teismas jį perkrautinėjo.

Kaltinamuosius gynė iš Vilniaus atvažiuavę prisiekusis adokatas Wróblewski ir advokato pagelbininkas Timofejev. Visas miestas buvo tartum apmiręs, belaukiant bylos galo. Žmonės miniomis ėjo pas kalėjimą ir čia stovėdami, lyg žemes pardavę, žiūrėjo į šaltas kalėjimo sienas, jausdami ties savo galvomis skraidančią mirties šmėklą... Teip ilgai laukė minia. Ant galo, išvydus linksmus advokatus, visi suprato, kad mirties nebus... Kaltinamieji liko pasmerkti ant 1 metų „pataisos namus"... Šita žinia kaip žaibas perbėgo per visą miestą, ir koks buvo džiaugsmas, tai negalima aprašyti. „Tai buvo šventė gyvasties, pergalejusios mirtį“, — rašo rusų dienraštis „XX Viek“. Minia šauksmais sveikino apginėjus, lydėdama ant vagzaliaus ir jų vagoną stačiai apibėrė kvietkomis.

L.S.D.P. Centro Komiteto posėdis.

Pirmose balandžio mėn. dienose buvo L. S. D. P. Centro Komiteto posėdis.

1. Nutarta išleisti Lietuvoj nedėlinį darbininkų kliafos laikraštį.

2-6. Pranešta apie išleistą, taisomą ir rengiamą literaturą (atsišaukimai, knygutės etc.)

7. Buvo svarstomas darbas Prūsų Lietuvoje.

8. Organizacija. Rajonų apirpinimas. *Amerikos aukų atskaita*. Revoliucijos Remimo Komitetas.

9-14. Praktiški dalykai, iš kurių § 11 apie ginklus.

15. Išrinktas atstovas į Latvių S.D.P. rengiamąjį susivaziavimą.

Visiems Partijos sąnariams primenama, jog šimet turės būti VII L.S.D. Partijos susivaziavimas. Kaip visumet ir šį kartą taisydimės iš augšto ir su didžiausia atida, ypatingai tokiam revoliucijos mete, kaip dabar, kuomet kyla daug netikėtų klausimų, kuriuos netidedant ant ilgo laiko prisiė išrišti, pav. klausimas mūsų partijos santikių su kitomis. Ant to susivaziavimo turėtų teipgi mūsų partija apsvarstyti ir išrišti santikių klausimą su Tarpautiniu Socijalistų Biuru, kurs ant savo paskutinio posėdžio palietė tarp kito ko teip vadinamą mažųjų tautų atstovybę Tarpautiniuose Socijalistų Kongresuose ir Tarpautinio Socijalistų Biuro organizacijoj. Prie tų mažųjų tautų jug ir mes prigulime. (Veizėk pranešimą D. B. 06. Nr. 4 psl. 110). Organe L. S. P. Amerikoje „Kovoje“ tulas draugas ragino mūsų Partiją paduot busiančiam Tarpautiniam Socijalistų Kongresui 1907 m. Stutgarto mieste (Virttembergijo) savo link to klausimo projektą. („D. B.“ N.4).

Nekurie atsitikimai iš revoliucijinio gyvenimo Lietuvoje.

Vasario 1. Vilnius. Sušaudytas Jankel Korotki. — Kaunas. Užmuštas darbininkų starosta Baumanas

„ 3. Vilnius. Konfiskavimas darbininkų laikraščio „Der Wecker“.

„ 6. Vilnius. Streikas zerių „Kurjer'o Lietuvoski'o" spaustuveje.

„ 9. Vilnius. Ant gatvės plyšo bomba.

„ 10. Vilnius. Plyšo bomba.

„ 12. Kaunas. Sunkiai sužeistas žandarų papicieris.

„ 13. Vilnius. Jakumavičiui pasmerktam myriop, perkeista į prievartos darbus iki gyvos galvos.

„ 14. Naumiestis (Panevėžio pavieto). Išplėsta iš valsčiaus kasos 1275 rubl.

„ 17. Vilnius. Kavinėje Maruchės ir Vaišavskės areštuota 40 ypatų.

„ 17-19. Kalvarija (Suvalkų red.). Bado streikas politiškųjų kalinių. Laimėta.

„ 19. Šiauliai. Nepasisekęs užpuolimas ant kalėjimo, kalinių atmušimui.

Kovo 1-7. Vilnius. Streikas zerių Vileišio spaustuveje. Laimėtas.

„ 4. Suvalkai. Iš kalėjimo atmušta 2 politišku. — Kaunas. Darbininkai išvaikė 2 pirm skyrimo su sirinkimu Konstitucijinės—katalikiškos ir lietuviškos tautiškai—demokratiškos partijos.

„ 5. Kaunas. Pasikėsini mas ant izdo rumo višnininko Gordono gyvasties.

„ 13. Vilnius. Svidleras pasmerktas myriop. („Darb. Balsas“).

Kas tai yra revolincija?

Kuomet gyvuojanti Lietuvoje revoliucija privertė visus lietuvius kalbėti ir rašyti apie ją, tai reikia, kad suprastume kas ištikrųjų yra ta revoliucija, ką ji reiškia, kaip kada ir delko ji apsireiškia. Tą klausimą čia pasistengsiu, kiek galėsiu, išaiškinti.

Revoliucija—lotyniškas žodis, nuo *revolvero* — verčiu, ap-

verčiu; taigi revoliucija stačiai reiškia perversmą arba pervartą.

Revoliucija, kaip daugelis mano, tiktai žmonių draugijoje apsireiškia, ir delto sako teip: „Revoliucija yra tai žmonių sukilimas ir per prievartą, su spēka griovimas esančios tvarkos“.

Revoliucija, vienok, kartais apsireiškia ir ne tik žmonijoje. Ji apsireiškia ir gamtoje, visatoje. Mokslo dideli atradimai teipgi padaro revoliuciją mokslė. Teip yra ir sakoma: revoliucija mokslė. Bet kadangi visoki mokslai — ar daugiau ar mažiau, ar tai stačiai, betarpiškai, ar užuolankai — galų gale esti suvartojami pačių žmonių savo naudai, tai ir mokslė revoliucija tankiai padaro revoliuciją žmonių draugijoje. Garinės mašinos išradimas ir prie jos pritaikymas teipgi naujai išrastų staklių XVIII (aštuonioliktame) šimtmetyje Anglijoj ir kitur padarė tikrą ekonomiškąją revoliuciją: kiekviens šeimyninkas, audęs bovelninius audimus su dviem—perkais gizeliais ant paprastų staklių, tuojaus turėjo subankrutyt (nusigyvėt) ir turėjo visi jieškot uzdarbio prie mašinų — pabriuose — ir pasilikti paprastais darbininkais be jokios vilties turėti savo dirbtuvę, kaip tai budavo prieš išradimą mašinų. Bet tai čia tik *ekonomiška revoliucija*, — pervarta ekonomiškąjo surėdymo, t. y. ukininkavimo budo, koks tuomet buvo. Tai vienas revoliucijos pavidalas. Antras — tai *politiška revoliucija*, — pervertimas vienos valdzios formos į kitą, žmonių sukilimas prieš esančiąją valdziją; tokia revoliucija dabar yra Maskolijoj. Trečias revoliucijos pavidalas — tai *socijališka arba draugijos revoliucija*, — draugijos arba visuomenės gyvenimo pervarta. Sitas revoliucijos pavidalas artymesnis ekonomiškai re-

voliucijai, arba beveik tą patį reiškia. Bet, abelnai, visokios revoliucijos turi didelį tarp savęs sąryšį. Einant, — pavyzdin, — politiškai revoliucijai, neišvengtinai tampa užkliudyti ir socijališki ir ekonomiški visuomenės santikiai ir esti tų santikių permainos (reformos). Tos permainos kartais buvo gana didelės, teip, kad iš pirmo žvilgio rodos sunku būtų nuspręsti, ar čia politiška revoliucija, ar socijališka: reformos kartais išrodo kaip revoliucija. Kad tą suprastume, turime išsiaiškinti:

Kas tai yra reforma? Reforma — tai permaina arba atmaina kada pasenusias draugijos gyvenimo ir veikimo formas keičiama naujomis formomis — tai, vadinasi, darosi reformos. Revoliucija yra permaina pamatinė, o reformos yra daromos ant senųjų pamatų. Reformos ir tuomi skiriasi nuo revoliucijos, kad jos yra daromos valdančiųjų luomų, arba klodų, t. y. tų, ką priešingi revoliucijai, kurią daro tosios luomos ir klodai, ką pirmiausia buvo suspausti, ne turėjo jokios rolės viešame draugijos gyvenime, plačioj to žodžio prasmėj.

Žmonija be paliovos eina prie demokratiškumo, t. y. — tos ar kitos draugijos sąnariai nori patįs rūpintis apie savo kaip ypatingus teip ir bendruosius reikalus. Todėl draugijoj turi būti nuolatos daromos reformos, prisitaikant prie naujai atsirandančių ar jau atsiradusių reikalų. Tramdymas reformų, laikymas visko „po senovei“ stumtia visuomenę prie sumišimų, anarchijos (netvarkos) kuomet reformos negalimos, tuomet darosi revoliucija, t. y. griovimas iš pamatų to surėdymo, kuris visokiškai reformai užkerta kelią.

Apie reformą kalbant, tuojaus išsiaiškina ir tas, ką vadinama progresu.

Progresas reiškia tolynžen-

gystę (pirmeivvstę),ėjimą prie gerovės ir tobulybės. Progresas yra tai gamtos įstatymas, pagal kurį viskas pasauleje mainosi, nieks nestovi ant vietos, viskas juda, tobulinasi. Čia jau priėjome prie teip vadinamos evoliucijos.

Evoliucija — tai palengvas, laipsniškas plėtojimas. Sulyg evoliucijos teorija, viskas, kas pasauleje gyvuoja, prasidėjo nuo mažo, nuo pradžiosio pavidalo ir tik per ilgus ilgus amžius vystėsi, plėtojosi kaskart į geresnius, sukrautinius pavidalus. Visoki gyvūnai, ne išskiriant nė žmogaus, medžiai ir kvietkos atsirado ant svieto anaiptol ne tokiais, kokius mes šiandien matome. Jie vystėsi, tobulinosi per amžių amžius iki pasiekė tą savo organizmo (kuno sudėjimo) tobulumą.

Evoliucijos šalininkai — evoliucionistai — priešingi revoliucijai, nėra ši pastaroji jau iš paties vardo visai priešinga evoliucijai, daranti didelius šuolius, palikdama kelis laipsnius ir teip nušokus visai į nepaprastą, nepažįstamą būstinę nežino kaip būti ir tada esą darosi da didesnis sumišimas, mandulys, teip, kad galų gale vėl visuomenė, noroms — noroms, grįžta prie senų palikimų, kad galėtų laipsniškai, žingsnis po žingsniui eiti prie gerovės. Revoliucija, esą, griauja, naikina, o ne taiso. Sugriovę viską, kas yra gero ir blogo, revoliucionieriai norį ant tų griuvėsių statyt puikų, gerą gyvenimo rumą. Tokiu būdu revoliucijos priešai revoliucionierius pastato naikytojų vietoj, vadina nihilistais (nuo lot. žodžio nihil — nieko) ir tt., o pačią revoliuciją vadina naikinimu tvarkos, anarchija ir vos tik ne velnio darbu. (Beje, teip kai kurie ir vadina; tik nuoseklesniejai revoliucijos priešai nevadina ją „velnio darbu“ delto, kad velnias naikinas viską, kas yra gero, o

revoliucija naikina ir gerą ir blogą).

Paziurekime, kokį pamatą turi tie užmėtinėjimai.

Revoliucija niekad nėra betikslė. Jos tikslas kaip ir ji pati ne viena diena atsiradęs. Jeigu revoliucija būtų tik kaip atkeršijimas prispaudėjams ir skriaudikams, jeigu prieš šiuosius sukiltų žmonių minios tik delto, kad juos pabausti ir paskui vėl pasilikti po senovei, tai tokios „revoliucijos“ negalima būtų vadinti revoliucija. Tai būtų paprastas pasipriešinimas, maištas, užstojantis iš sekusios kantrybės vietą... Revoliucija nors ir susideda iš tų pasipriešinimų, bet jos tikslas ne kerštas tiems prispaudėjams, o tik pervertimas surėdymo, tvarkos, arba aplinkybių, kuriose gali rasti ir gyvuoti tie prispaudėjai. Pats žodis „revoliucija“ jau reiškia, kad ne žmonės yra pervertiami, o tik tie žmonių išdirbti ir jau atgyvenusieji savo dienas pamatai arba įstatymai, kuriuos, kaip ir visoki žmonių išdirbinį, galima ir reikia mainyt, perdirbinet teip, kaip būtų geriau.

Revoliucijos tikslas — tai prašalinimas kliučių, kurios stabdo evoliuciją. Augščiau buvo sakyta, kad revoliucija prasideda tada, kada jau negalimos reformos. Tą pat galima pasakyt ir atsinešant prie evoliucijos ir progreso. Ir teip: kuomet evoliucija bei progresas randa ant kelio kokias painias arba kliutis, tuomet darosi revoliucija. Taigi revoliucija gema iš evoliucijos, kuomet ši tampa sustabdyta. Vanduo išgriauja pylimus, siaurinančius jo tekėjimo kelią. Teip ir žmonių draugija griauja savo progreso kliutis. Žmonėms tas kliutis stato patysgi žmonės — galinčiai, viešpačiai; jie yra užlaikytojai tų kliučių. Todėl griaujant kliutis, eina kova su jų užlaikytojais. Tokiu būdu draugija persidali-

nus į du abazu veda tarp savęs kovą, eina iš abiejų pusių terrorizmas (pabauginimas). Terrorizmas, prašalinimas minėtų užlaikytojų nėra tikslu revoliucijos: jie (užlaikytojai) išvengtų sukilėlių keršto, jeigu laiku susiprastų ir liautųsi būvę užlaikytojais (konservatoriais). Revoliucija tuomet atsilikytų be kraujo praliejimo. Teip 19-ame amžyje atsitiko Anglijoj: konstitucija tapo įvesta prieš grėsiantį visuotiną sumišimą, ir šis neįvyko delto, kad valdančioji luoma paspėjo iš anksto nusileisti. 1905 m. Norvegija atsiskyrė nuo Švedijos ir ta revoliucija apsiėjo be kraujo praliejimo.

Bet iš to neišeina, kad revoliucija gali atsilikti ramiu būdu. Net reformos nėra įvedame valdančiųjų luomų be prievartos iš valdomųjų pusės.

Revoliucija tai netikėtas apsiereiškimas: ji per ilgus metus esti prirengiama. Delto daugelis sako, kad revoliucija reikia vadinti ne sukilimą, o tik visą tą išliuosuojamąją kovą, kuri tęsiasi kad ir per šimtus metų. Vienok ta visa kova tai yra tik prirengimas prie revoliucijos; jeigu ji (kova) lieka vis be pasekmių, — ką galima būtų vadinti reformomis, — tai tada jau gema revoliucija, pervertimas: tada su vienais metais tampa įvykintos visos reformos, kurios buvo tramdomos per dešimtis metų. Taigi revoliucija reikia vadinti tą veiksmą, kada yra verčiama senoji tvarka. Revoliucija yra tai kaip paskubinta, arba geriaus sakant — paleista evoliucija, paleistas progresas. Revoliucionieriai nėra griovėjai, tik valytojai kelio evoliucijai ir progresui. „Griovimo dvasia yra vienkart ir tvėrimo dvasia“ — pasakė garsusis revoliucionierius Bakunin.

J. B.

„Apšvaitos sąjungos“ įstatymai.

1. „Apšvaitos sąjungos“ tikslas — sušelpiti mokslo p'atinimą Rusijos viešpatijoje, to mokslo, kursai bus atsakomas pilnai įsigyvenusiam visuomenės demokratiškam sutvarkymui.

2. Sąjunga į savo reikalų apkritį stato visuotinę apšaitą visuose jos laipsniuose: augštesniąją, vidutinęją, žemesnęją ir užmokyklę apšvaitą.

3. Sąjunga užiiminėja teoriškuoju apšvaitos klausimų gvildenimu, jų pritaikiniu prie gyvenimo sąlygų ir įvairių įstaigų, atsakomų jos tikslui, įkurimu.

4. Sąjunga yra savystovis juridiskas asmuo ir turi teisę įsitiekti kilnojama ir nekilnojimą nuosavybę.

5. Apšvaitos sąjungą daro: 1) Visuotiniai susivaziavimai, 2) Sąjungos valda ir 3) sritiniai sąjungos skyriai.

6. Visuotiniai susivaziavimai tuo pat sykiu yra ir visuotinė sąjungos sueiga.

7. Visuotinį susivaziavimą daro sritinių sąjungos skyrių atstovai (juos renka skyriai; vieną atstovą nuo kiekvieno srities skyriaus).

8. Visuotiniai susivaziavimai esti eiliniai ir išeiliniai.

9. Eiliniai susivaziavimai skiriami vieną kartą į dvejus metus, laiku, išanksto susivaziavimų paskiriamu.

10. Išeiliniai susivaziavimai skiriami sąjungos valdos dėka (inicijatyva) arba skyrių grupėlei (grupai) nusprendus, jai tą nusprendimą padarė nemaziaus kaip $\frac{1}{2}$ visų skyrių skaičiaus dalis.

11. Eilinių susivaziavimų darbas:

a) klausimų, paliečiančių sąjungos darbavimosi, svarstymas;

b) Sąjungos valdos samatos ir atskaitos peržiūrėjimas ir patvirtinimas;

c) Valdos sąnarių ir kitų pildomųjų jos organų rinkimas;

d) Revizijos (=Peržiūros) Komisijos rinkimas patikrinti valdos darbavimosi.

12. Susivaziavimų pirmininkai renkami kas kartą ypačiais iš susivaziavimo sąnarių sąstata.

13. Kiekvienas sumanymas į visuotinį susivaziavimą tegali būti įneštas per valdą su jos rezoliucija.

14. Įstatymų apkeitimo ir sąjungos darbavimosi paliovimo klausimus išriša visuotiniai eiliniai arba išeiliniai susivaziavimai.

Tokie nusprendimai įgauna galybę susirinkus nemaziaus kaip $\frac{1}{2}$ visų sąjungos skyrių daliai ir sutikus $\frac{1}{2}$ atvykusių susivaziaviman sąnarių dalims.

15. Visi kiti reikalai visuotiniuose susivaziavimuose rišami paprastąja balsu diduma.

16. Visuotinių susivaziavimų nusprendimai (nuosprendos) sritiniams sąjungos skyriams nėra priverstiniai pildytini.

17. Be visuotinių susivaziavimų, galima daryti privatiški susivaziavimai atskiriems speciališkiems klausimams gvildinti; tie susivaziavimai turi teisę rinkties pildomasias komisijas.

18. Privatiškuosius susivaziavimus kviečia sąjungos valda.

19. Į valdą įeina 24 sąnariai, kuriuos dvejiems metams renka eiliniai visuotiniai susivaziavimai slapto balotyravimu.

20. Valda iš savo tarpo renkasi pareigų pildomus asmenis ir pildo visuotinių susivaziavimų nuosprendas.

21. Valda gali įkurti liglajines komisijas speciališkiems tikslams ir kviešti į jas asmenis, nepriklausančius valdos sąstatai.

22. Valda yra sąjungos atstovas su juridiskojo asmens

teisėmis, visuose jos turtų reikaluose, teipo gi ir visuose jos susidurimuose su įstaigomis ir asmenimis.

23. Valdos veikimo tvarką paskiria instrukcija, kuri turi būti patvirtinta visuotinio sąjungos susivaziavimo.

24. Sąjungai išteklių daro: 1) iš sąnarių mokesčių įnešamos į vietinius skyrius kas metai po 25 kap. nuo sąnario; 2) skyrių daromi piniginiai atskirimai; 3) įstaigų ir asmenų atnašai; 4) visokių rinkliavų iš koncertų, lekcijų ir t. p.

25. Sąnariai, stojintys į vieną sąjungos skyrių, moka sąnarių mokesį, kurio dydį paskiria kiekvienas skyrius.

26. Srities skyriai—autonomiškos vienatės, kurios save valdo savo pasigamintais įstatymais.

27. Kiekvienas sritinis sąjungos skyrius yra savystovis juridiskas asmuo ir turi teisę valdyti kilnojama ir nekilnojimą nuosavybę.

28. Kiekvienas srities skyrius susitatas yra iš vietinių paskyrių, rūpinančiųsi augštesnės, vidutinės, žemesnės ir užmokyklės apšvaitos klausimais, teipo gi iš kitų guiguolių, paslėmusių vieną sąjungos uždavinių.

29. Sritinių sąjungos skyrių rinkimai į sąnarius daromi slapto balotyravimu, su nemaziaus kaip dviejų sąnarių rekomendacija.

30. Kiekvienas srities skyriaus sąnarys tuopat sykiu yra ir sąjungos sąnarys.

31. Srities skyriai perijodiškai suteikia sąjungos valdai savųjų sąnarių sąrašus, siunčia atstovus į visuotinius susivaziavimus ir įmoka priverstinus piniginius įnašus į visuotinio sąjungos susivaziavimo paskirstymą.

32. Sąjungos veikimui liovusis visi piniginiai sąjungos kapitalai ir visas jai priklausas turtas turi būti perduotas Visuotiniam susivaziavimui

nusprendus, įstaigoms ir draugijoms, kurių tikslas pavėdus sąjungos tikslui.

Isz Didz. Britanijos.

Jau ne kartą buvo minėta laikraščiuose apie kun. J. Čiuberkio darbelius ir brutališkumą... Pinigų prisiplėšęs 1905 m. rugsejo 9 d. išvažiavo po trėmpų! į Lietuvą, norėdamas gaut už prabaščių, vieton kun. Skinderio, bet mažos buvo pajegos aną išversti, turėjo grįst atgal. Prieš išvažiavimą pasakė graudų atsisveikinimo pamokslą, kad greičiau nesimatysias su savo avelėm kaip ant Juozapato pakalnės... Bet apsiriko! Sugrižo! Sumanė, kad yra geras Hamiltono kalnas, na, o Bellshille pakalnė! Tikrai gali būti tenai sudas Dievo. Na, o kiek tų paklusnių avelių? Galybės! Sugrižo net nesiklausias, ar parapija jį užlaikys, ar ne. Tuo užsilipo ant Juozapato kalno Hamiltono ir pradėjo į Bellshill'io pakalnę risti „Laiką“ su evangelijoms ir graudžiais pamokslais, kad net nekurie dievočiai ant sienų ėmė lipinet iš džiaugsmo, kad dabar jau, girdi, ne perkuns netreksias, ne cicilistai neužkerėsia!!

Koks piemuo tokios ir avys, ir J. Čiub. bijosi socialdemokratų; girdi, ir mane norėjo cicilistai užmušt Lietuvoj, tai nenoroms turėjęs grįst į Skotiją! Ne socialistų bijojo, tik kad kišenius neištuštėtų ir kitas neužimtų jo vietą Skotijoje! Jį myli ir anglų vyskupas. Tankiai būva cidabrinės kolektos — apieros ant Dievo aukuro, tai yra į vyskupo ir kitų mikštpilvių kišenų! O biznis kun. J. Č-kiui sekasi; nekurie mena, kad ims ir dešrom pirkliaut mūs kunigelis ir, turbūt, ant Dievo garbės.

Mossend'e gyvena kun. Talmontas, kun. Č-kiu priešas. Sako, kad jisai Londone bu-

damas labai keikdavo socialdemokratus, bet čionai negalima nieko sakyti už tai. Jau kad skriaudžia žmones, tai visi tie piemens teip daro, ba tai jų klerikalizmo mokslas teip rodija. Kiek man teko buti ant jo pamokslų — nėra priešų į akis darbininkams, bet skelbia tikrąjį Kristaus mokslą! Nekeikia kuopos, liepia tvertis į kuopas, nekeikia raštų (knygų, laikraščių), bet liepia skaityti kas ką mėgsta; visi, sako, geri pamokinanti raštai, mums reikia mokslo!

Zinoma, kun. J. Č. tokio „brolio Kristuje“ neužkenčia. Ir daugumas ponelių (Kas tie „poneliai“? Red.) nuolankauja kun. J. Čiuberkiui, o Tal monto užkenčia!.. Vaikščioja apaštalai, rinkdami parašus už Čiuberkių.

Vieno ir kito kunigo šalininkai gatavi muštis už kunigus, o patys kunigai nieko ant vieno kito nesako atvirai.

Tokia neišmintinga ta kova!
Žydų Karalius.

Politiszkos žinios. Maskolijos revoliucija.

Bėgyje šios savaitės buvo visokių atsitikimų, kaip paprastai, bet judėjimas eina aršyn, smarkyn. Kaimiečių sujudimas — vad. agrariški sumišimai išsiplatino ant didelės papėdės, viena dėlto, kad valdžia jokių palengvinimų ne daro, antra dėlto, kad pusė visos Maskolijos apimta tikrojo bado. Miestuose valdžia badaujančius darbininkus numaldo dar gerumu, duoda pašėlą, nes bijo tųjų sukilimo. Kaimiečiai tamsūs, išsiskirstę, tai jų neteip bijo valdžia, už tai jie kenčia, vis šką badą. Valdžia uždėjus didelę cenzūrą, kad nepašėliatintų žinios apie badą, nes tas greičiau sukelia visą šalį. Kariumenės neužganėdinimas jau subren-

do. Visur, ypač didžiosiuose miestuose, kalbama apie visuotinę streiką. Visuotinam streikui iškilus, prisidės ir neiškimoji kariumenės dalis ir bus ginkluotas sukilimas. Labai gali but, kad prie to prieis, nes valdžia nė nemislija kiek nors nusileisti visuomenės reikalavimams.

Buvusiose žydų muštynėse Balstogėje užmušta 290 žydų, o ne suskaityti šimtai yra sužeistų. Starosielecuose, netoli Balstogės, tuo patim laiku (berz. 18 d.) liko užmušta 50 žydų. Išsiaiškina, kaip buvo galima spręsti, kad tas muštynes pati valdžia surengė ir dabar, kaip tai yra darius daug kartų ikišiol.

Viens iš trijų Dumos pasiuntinių (kurie buvo pasiūsti į Balstogę ištirti muštynių priežastį) telegrafavo į Peterburgą Dumos sąnariui Vinaverui, kad Balstogės miesto taryba „vienbalsiai pripažino, kad muštynės iššauktos ne iš tautiškos neapykantos, bet per (valdžios) provokaciją (ištraukimą), o kariumenė ir policija dalyvavo muštynėse. Paskalai, buk žydai ir revoliucionieriai užpuldinėjo ant gyventojų, yra neteisingi“. Dumos sąnario Ulianovo dienraštis „Golos“ patalpino visas tų muštynių smulkmenas ir tuojaus tas dienraštis tapo konfiskuotas. Bet kas metė į procesiją bombą, — ar anarchistas, ar policijantas — da nepasisekė susekt. Tose žydų muštynėse Balstogėje tik 6 krikščionys tapo užmušti, o 8 sužeisti.

Kariumenės sukilimas apsi reiškė ir Siberijoje: Krasnojarsko mieste kareiviai sukilę užmušė savo af. cieriūs. Sukilimą iššaukė baurus pasielgimas girto pulkauninko, vardu Šurin, kuris išgirdęs kareivių kruvoje juoką, šoko su šoble ir sužeidė kareivį. Pulkauninką kareiviai gerai apmušė ir kad kiti vyresnieji liepė juos šaudyti, sukilo visi kareiviai

Sevastopolyj fortų artilerija, siunčiama išvaikyti revoliucionierių susirinkimą, atsisakė klausyti vyresnybės ir Bresko pulkas ją nuginklavo. Siemionovinio pulko gvardijokai, kurie teip bauriai atsizymėjo rudenį per Maskvos sukilimą, dabar juda prieš valdžią sakydami, kad dabar jie nuplausią nuo savęs aną paniekinantį pletmą...

Kazaniuje sumišo Belechovo pulkas ir nužudė kelis af. cieriūs.

Eina gandas, kad caras Mikas kalbinas „kruvinąjį“ Trepovą užimti ministerių pirminko vietą, kad suformuotų naują kabinetą.

Duma reikalauja, kad ministriai būtų išrenkami iš parlamento (dumos) daugumos, o senieji būtų pavaryti.

Deputatas Aladin pėtnyčioj Dumoje įnešė naują skundą, ant valdžios, kad ta tyčia leidžianti paskalas, buk Kronštadte sukilę jureiviai, o tą ji daranti dėlto, kad privilioti Dumos deputaciją į Kronštadto tvirtynę ir tenai juos sušaudyti...

Isz Amerikos.

Emigracijos apsun kinimas.

Pagal emigracijos biuro atskaitą, per vieną paskutinį mėnesį tapo sugrąžinta 1,753 emigrantų, atvykusių į Ameriką. Niekad da tokios daugybės nesugrąžino, nes kitąsyk tik grąžidavo nesveikus ir netarinčius bent 10 dol. pinigų, o dabar, be to, įsipirkimas pakelta nuo 2 dol. ant 5 dol. ir turi mokėti skaityti Jungtinių Valstijų konstituciją — angliškai arba kokioj kitoj kalboj. Emigracijos inspekcija gali grąžinti ateivius pagal savo nužiurėjimą ir nieks negalės apeliuoti į vyriausybą.

Prieš naujas tiesas kyla protestai visuose Amerikos mies-

tuose. Protestuoja ypač nesenti ateiviai, bet ir tikrieji amerikiečiai kiti yra priešingi tam suvaržymui ir per mingus sustato rezolucijas protestuojančias prieš tai. Ypatingai kiti yra priešingi įvedimui to mokesčio 5 dol. Ištikro, tas mokeskis paverčia žmogų į tavorą, už kurį reikia mokėti akčyžę, įvežant į kitą šalį...

Pasėliai ir užderėjimas.

Zemdirhystės biuras Washingtone praneša iš jo surinktų žinių iš-visų Jungt. Valstijų, kad užderėjimas šiais metais bus blogesnis ne kaip pernai, nežiurint ant to, kad ir daugiau akry yra šimet užsėta, ne kaip pernai. Kviečiais vasarūčiais šimet užsėta 17,989,000 akry, t. y. — daugiau negu pernai 38,000 akry (2%). Bet augimas blogiau išrodo, negu pernai; tas pats ir su žiemniais kviečiais. Iki berzelio 1 d. buvo užsėta avizoms 27,678,000 akry, t. y. 368,000 akry mažiau (1.3%), negu pernai.

Miežiais užsėta daugiau, negu pernai, ant 133,000 akry (2.7%). Gerai išrodo, bet blogiau kaip pernai. Bovelnos yra 26,686,000 akry, t. y. 1,600,000 akry (6.2%) daugiau kaip pernai. Jeigu gerai bovelna augs, tai jos prekė ant kitų metų susimazys.

Reikalauja žemes darbininkų.

Derlinguose Amerikos kraštuose kas vasara reikalaujama daug darbininkų prie lauko darbų. Kansas valstijoje šią vasarą reikis 21,000 darbininkų ir 2,800 vežimų, kad lauko darbai galėtų buti atlikti iki rudeniui.

Panamos kanalo ligoniai.

Pulkauninkas W.C. Gorgas, vyresnysis valdininkas prie Panamos kanalo, atsiuntė į Washingtoną savo raportą, kuriame parodyta, kad tenaitiniame ligonbutyje dabar serga 900 žmonių. Iki iškas tą kana-

lą, žis daugybė žmonių, daugiau negu per kokią nors karę... Valdžia geroj rodoj turėtų rūpintis pirmiau prašalinti iš ten geltonąjį drugį — išdiovinius pelkes, — o paskui jau traukti žmones prie kanalo darbų. Bet kapitalistų valdžiai darbininko sveikata nerūpi.

Žuvys pasigėrė nuo degtinės.

Frankfort, Ky. Fitzgerald distiliarnėj truko didelė statinė, kurioje buvo supilta suviršum 13 tukstančių galionų degtinės. Degtinei subėgusi upę, žuvys teip pasigėrė, kad fermeriai su kašėm jas gaudė gaudyt vandens paviršium.

„Kankiniu kasos“ apyskaita

uz trečiųjų metų pirmąją trečdalį (I. 06—IV. 06).

I. Komiteto apyskaita.

Įplaukos.

Nuošimčių rb. 15,60; Kuni-gas rb. 11,00; Zofija rb. 33,00; Emilija rb. 10,00; Moterų su sivienvijimas rb. 124,90; Uk-mergičių kaliniams auka rb. 10,00; Panevėžio kaliniams auka: Liv. rb. 3,00; ir Terasy-tė rb. 2,00; Š-ka rb. 3,00; au-kos „šeimynoms šelpti“ rb. 36,00; Nar-ė rb. 50,00; Kau-niečių surinkta rb. 193,17; Uk-mergičių surinkta rb. 46,75; Panevėziečių surinkta rb. 358,86; iš Amerikos per užsienio atstovą gauta rb. 656,00.

Iš viso rb. 1,553,28

Iš pereinų metų likę rb. 336,35

Viso labo įplaukė rb. 1,889,63

Išlaidos.

N1—rb. 548,17; N2—rb. 330,00; N3—rb. 151,75; N4—rb. 91,28; N5—rb. 433,86; N6—rb. 25,00; N7—rb. 10,00; N8—rb. 215,50; N9—rb. 7,00.

Iš viso rb. 1,812,56

Įplaukų buvo rb. 1,889,63

Kasoje liko rb. 77,07

II. Užsienio atstovo apyskaita.

Įplaukos.

Iš „Amerikos Kankinių Ko-miteto“ gauta 681 rb. — mk. 1,470,96

Iš pereinųjų metų buvo likę fr. 38,10 — mk. 31,00

Viso labo mk. 1,501,96

Išlaidos.

Išsiųsta „Kankinių Kasos“ Komit. 656 rb. — mk. 1,416,96
Krasos išlaidos mk. 24,85

Išleista mk. 1,441,81

Įplaukų buvo mk. 1,501,96

Kasoje liko mk. 60,15

Priešas. Šta apyskaita, kaip buvo pažadėta, garsinama už pirmuosius šių metų 4 mėnesius. Visų žinių tačiaus už šitą laiką tarpą „K. Kasos“ Komitetas surankioti ligšiol nesuskubo ir todėl garsinamoji apyskaita yra išdalies nepilna. Kas sprestų apie „K. Kasos“ stovį iš šitos apyskaitos, tas šipriai suklystų: iš apyskaitos nematyti jokio „K. Kasos“ deficito, tuo tarpu tassa deficitas yra ir yra jau nemažas, nes siekia viršaus 1000 rublių. Priežastis tam dvi gali-ma tuo tarpu nurodyti: viena, ne išvisur dar, kaip minėta, žinios už apskaitomąją metų trečdalį tėra surankiotos, ir antra, nuo balandžio galo, kuomet šita apyskaita tapo pabaigta, praslinko jau visas mėnuo — ir „K. Kasa“ nemaža jau suskubo išleisti. — Kalinių skaičius po kalėjimus nors ir sumažėjo, bet užtat pasiliko vis daugiausia vargingiausiasieji, kurie be „K. Kasos“ pašelpos joku būdu negalapsieiti. „Kankinių Kasos“ padėjimas yra labai kriškas — ir aukos jai reikalingos kuodidžiausios.

Už „Kankinių Kasos“ Komiteta j užsienio atstovas

A. Vardas.

Geguzės m. 1906 m. Berlyne.

Nutarimai

II Susivaziavimo L.S.P.A.

Lietuvių Socialistų Partija Amerikoje turėjo antrą Susivaziavimą 10—11 d. berzelio 91 Grand str. „Palace Hall“ Brooklyn, N. Y.

Delegatų susivaziavo 41.

Nutarimai:

1. Vardas partijos palikta po senovei. Partija savistovė.

2. Partiją čarteriot. Šiam reikalui likosi išrinktas tam tikras komitetas, kuris pasiteiriaus apie čarterio išėmimą.

3. Ant įnešimo, kad Partija užsiimtų lavinimu vartoti ginklus, nutarta (vienbalsiai) palikti tą dalyką patiems norintiems lavintis. (Tas įnešimas ypač lytėjosi tų, kurie kurie norėtų važiuoti į Lietuvą, kuomet ten tęsiasi revoliucija).

4. Kooperatyviškos krautuvelės tvirt šioje šalyje, atrasta už ne praktišką.

5. Unijų klausime pripažinta už geriausią uniją „Industrial Workers of The World“ (Visasvietinė Darbininkų Sąjunga).

6. Mėnesinė mokestis kiek vienam sąnariui 25c. (uz tą gaus ir „D. B.“).

7. Organo kaina ta pati.

8. Likosi išrinktas presos komitetas 11 ypatų, kurios rašys ar originališkus raštus, ar vers iš kitų kalbų, sutaisant medegą organui „Kovai“.

9. „Kovos“ taktiką palikti tokią, kokia yra šiandien, iki tas laikraštis nepasididins.

10. Literatūrą nutarta par-davinėt už paprastą prekę.

11. Parašą „Kovos“ antgalvyje palikti tą patį iki tolei, kolei partija neišims čarterio.

12. Išleidinėti atsišaukimų ir lapelių socializmo propa-gandai; jų sutaisymas pavesta presos literatiškam komitetui.

13. Padidinimui „Kovos“ paaukaut kiek kas iš liuso no ro išsigali nuo 25c. iki \$1.00.

14. Su socializmo priešais kovot kuokarščiausia, tik pri-

silaikant geros taktikos.

15. Partijos programo: sutaisymui, nutarta išrinkti tam tikra komisija kuri pagal sei-mo reikalavimus sems žinias iš angliškų sociališkų platformų bei socialdemokratų progra-mų.

16. Apie pranešimą 4-tos kuopos atjieškoti pinigų, au-kautų Delegatui į Nyderlandus, vienbalsiai likosi nutarta palikti ant nubalsavimo visuo-menei, arba aukautojams.

17. 3-čios susivaziavimas at-sibus, Waterbury, Conn. prieš 1 geg. 1907 m.

18. Nutarta, kad mūsų par-tija kiekvieną metų siųstų de-legatus į Nacijonališką kon-vecenciją „Socialistų Partijos“, renkant delegatus iš vietinės kuopos.

19. Revoliucijos šelpimo rei-kale palikti pilną autonomiją kuopoms, kaip ir pavieniams, jų pačių sprendimui, — seimas sutiko su nutarimu konferen-cijos, buvusios Brooklyne, N. Y., 7 sausio 1906 m.

20. Kilus klausimus apie Partijos zenklelius, patarta, kad draugai L. S. P. A. gal pasrupit zenklelius anglų So-cialistų Partijos, pagal savo liuso noro.

21. Teipgi tapo nutarta, kap kuopos taisytų tam tikras konferencijas savose apielin-kėse kas trys mėnesiai. Dele-gatus siųsti ant tokių konfe-rencijų iš artymųjų kuopų, ku-rrios savo apielinkėj susitvers į vieną organizacija.

22. Nutarta, kad 1 kuopa išrinktų tam tikrą komiteta su-rašymui ir suziurėjimui spaus-tuvės turtų.

23. Knygius uz išparduotas knygas privalo išduoti rokun-dą per „Kovą“ nors du sykiu per metus.

24. Į centrališka komiteta išrinkta šios ypatos:

Organizatorium: A. Petraitis, Chicago, Ill.

Sekr. susinėš. K. Rutkus, Providence, R. I.

Sekr. turtų P. Bukšnaitis,
Brooklyn, N. Y.
Izdininkas T. Andziulaitienė,
Philadelphia, Pa.
Knygius A. Bernotas,
Philadelphia, Pa.

Atskaita No. 2 C.K.R.Š.

Nuo paskutinės dienos kovo mėnesio, per balandį įplaukė ant rankų C.K.R.Š. iš viso \$620,05
Tos aukos paskirstytos sekančiais:

L. S. D. P.	
New Haven, Conn., per J. S. Kazlauską.....	\$81.00
Cleveland, Ohio, per J. G. Dzenkauską.....	0.50
Plymouth, Pa., per B. Baigį — Dr-tė šv. Kazimiero	150.00
Denver, Colo., per Geo. Tauckų.....	4.95
West Pullman, Ill., per A. Vainauską — Dr-tė At-radimo šv. Kryžiaus...	6.20
Shenandoah, Pa., per S. Astramską:	
Sunų Lietuvos Citizens	25.00
S. L. A. 23 kuopa.....	25.00
Laisvės Lietuvių Dr-tė	10.00
Pittston, Pa., per M. Gramą	102.10
New Britain, Conn., per J. Skritulską S. L. A.....	26.02
Chicago, Ill., per J. Kulį, Jaunų Amer. Liet. Pas. Kliubas.....	25.00
Springfield, Ill., per V. Černiauską.....	31.83
Lawrence, Mass., per M. Kondraitį.....	1.15

Viso prisųsta L.S.D.P. \$494.75

L. D. P.

Chicago, Ill., per J. Kulį, Jaunų Amer. Liet. Pas. Kliubas.....	25.00
---	-------

KANKINIAMS.

Pittston, Pa., per M. Gramą	50.00
-----------------------------	-------

NEPASKIRTOS AUKOS:

Wilmington, Del., per J. Pučkų.....	24.80
Mahanoy City, Pa., per J. Petriką.....	25.50

Viso \$50.30

IŠLAIDOS:

Už Bonds Fidelity and Deposit Co.....	20.00
Už atspaudinimą seimo rezoliucijų.....	10.00
Už išsiuntinimą seimo rezoliucijų.....	4.00

Viso \$34.00

IŠMOKĖJUS IR IŠSIUNTINĖJUS VISAS AUKAS, PAS C.K.R.

Š. kasierių liekasi už balandį mėnesį..... 13.30
Už kovo mėn. buvo pasilikę \$441.05

Viso \$457.35

Atskaikoj už kovo mėnesį aukos, patilpusios po rubrika „nepaskirtos“, bėgyje šio mėnesio tapo aukautojų paskirtos, sekančiais:

L. S. D. P.

Chicago, Ill., per J. Wistert, Jaunų Vyrų Liet. Draugiškas Kliubas.....	30.00
New Britain, Conn., per Mot. Mazeiką.....	11.50
Shenectedy, N. Y., per B. Balevičių.....	57.00

Viso \$98.50

L. D. P.

Shenectedy, N. Y., per B. Balevičių.....	57.00
--	-------

Šį mėnesį iš viso tapo nusiųsta:

L. S. D. P.....	593.25
L. D. P.....	82.00
Kankinių Komitetui į Europą	£0.00
Naminių išdavimų.....	34.00

Pas C.K.R.Š. kas. lieka iš viso \$301.85

Brangus, Tautiečiai! Nors kaip matom, mes vis gražią pagalbą suteiksim ir už šį mėnesį savo kovojantiems broliams, vienok aukos pradėjo mažinties. Ar-gi mes pavargtumem, bedirbdami? Kad balsas šaukiantis pagalbos iš mūsų tėvynės atsiderė į lietuviškas duris Amerikoje, jis tapo meliais šimtų dorų tautiečių išklaustyta ir teip gausiai sušelpas, jog mes galim vien džiaugties iš mūsų teip gražaus susipratimo, kaip žmonės, kaip tautiečiai, kaip lietuviai. Bet tukstančiai mūsų tautiečių yra šioje laisvoje Amerikos žemėje, kurie teip džiaugiasi laisve krauju žmonių iškovota, bet kada eina kova už laisvę gimtinio krašto, jie visai neatsimena, o kartais dar niekina kovotojus, nežiurint, kad kada, ir po kelių metų patįs sugrįš ir gėrėsis ta žmonių krauju iškovota laisve, kurios karžygius netik nemislįjo sušelpiti, bet kitus niekino savo nelemtais išvadžiojimais. Ar toki turės

tiesą važiuot į tėvynę, į naujai gimusią, ir ten džiaugties iš atgautos laisvės? Jau šiandien mes daug per revoliuciją atsiekėm: spauda sugražinta, cenzūra susilpnyta, šiočia tokia konstitucija Rusijai suteikta ir nekurios, žmonėms tiesos sugražintos. Nors mes visai toms suteiktoms malonėms nepasiganėdinam ir reikalaujam ne trupinių, bet visų mums priegulinčių tiesų, o kad tos yra atgaunamos vien per kovą, per baisią kovą su savo silpnumą parodžiusiu caratu, delto mes, amerikiečiai lietuviai, turim skubintis su pašelpa tėvynei. Nemislykit, kad gaisras revoliucijos jau užgeso, jei dabar neliepsnoja! Jis neužges, kol ant seimo namų Vilniuje, kur susirinks atstovai iš Lietuvos, išrinkti slaptu, tiesiu, lygiu ir betarpišku balsavimu, neužplevėsuos lietuviškas papartis. Delto tautiečiai, kurie dirbot, neužmirškite, o kurie dar ne, su naujoms spėjoms į darbą stokit! Kiek mes turime lietuviškų draugysčių gerai pasiturinčių, bet dar nieko naukavusių! Mes laukiam nuo jų kaip nuo lietuvių aukų ant tėvynės aukuro!

C. K. R. Š.

Prez. — kun. Peza,
Kasier. — Theo. R. Dudas,
Sus. sekr. — Šernas,
Fin. sekr. — F.J. Bagočius.

PASARGA. Aukautojai kurių aukos dar iki šiol vis nepaskirtos, kaip nuo perėtos atskaitos, teip ir nuo šios, teiksis, apsvarstę, priduoť zinią man, kam jie nori savo aukas matyt perduotas, o aš sutvarkysiu teip, kad su sekančia atskaita, jos bus pasiųstos ten, kur nurodys. Nekurie rugoja, kad nežino kasieriaus antrašo, ir sako garsinkit savo adresus. Aš nuo savęs melčiau nuo lietuviškų laikraščių tą padaryti, kaip jie garsina maloniai ir vardus aukautojų, bet kad ir C. K. R. Š. dirba už dyką, ir

pinigai ant jo rankų yra pinigais visuomenės, tai už tą negalim prižadėt jokio užmokesčio, delto tai yra valia mūsų garbių laikraščių.

C. K. R. Š. kasieriaus antrašas yra toks:

Mr. Theo. Dudas,
921 So. 2od str.

Philadelphia, Pa.

Meldziu atkreipti atidą kaip C. K. R. Š. teipo ir tautiečių, turinčių reikalą susinešimo su manim revoliucijos reikaluose, jog besibaigiant terminui mokyklos, aš nebegalėsiu tenai savo laišku beaplankyti, delto nuo dabar manonėkite rašyti sekantį antrašą:

Fort. J. Bagočius,
149 Ohio str.

McKeas Rocks, Pa.

S. L. R. K. A. Seimas.

XXI seimas „Susivienijimo Lietuvių Rymo Katalikų Amerikoje“ atsibuvo šv. Jurgio dr-tės svetainėje ant New York Ave. Newark, N. Y., berželio 19 ir 20 d. 1906 m.

Delegatų buvo į 40. Skaitant pagal luomos yra teip: kunigai, jų gospadinės, dudoriai, biznieri, ir keli šiaip ištikimi žmonės.

Prieš seimą nekurie delegatai sakė, kad jie atvažiavo tik rankų pakelti. Vedėjais seimo buvo šie: prezidentu kn. Antanas Milukas, sekretorium J. Višniauskas, 2-ras sekr. K. Krušnickas, prie durų A. Vaškelis.

Seimą laikė po didele sargyba, kad nejeitų kokis nepri-gulintįs.

Prasidėjo seimui pakilo lermas už kunigo gospadinę iš Pittstono, Pa., centrališko sekretoriaus svainę. Po dide-liam barniui, atmetė Pittstono delegatą B. Tolubą, nors jis ir turėjo nuo kuopos mandatą. Toliaus centrališkam sekretoriui atėmė balsą, kad neišduotų raporto apie Susivienijimo

stovį, labiausia „Žvaigždės“ ekspedicijoj.

Toj politikoj kun. Antanas Milukas darbavosi gabiai, sekretorių išsiuntė ant 2 valandų, sakydams — viskas bus gerai, gali pramigti... Kada sekretorius išėjo, tą syk paėmė centrališkas knygas, kurios buvo pas kun. Staknevičių. Potam iššaukė ant sekretoriaus visokius skundus. Kada sekretorius sugrįžo ant seimo, tą syk užmetė jam, buk jis neišduodas raporto, tik po salionus geręs Sekretorius tik tą syk susiprato, kad jį kun. Milukas prigavingai išsiuntė.

Svarstymuose nedavė jokių diskusijų. Kun. Milukas buvo plaktukas, įnešėjas ir uztvirtįtojas.

Svarbesni jų nutarimai: 1) Parengti seserims (davatkoms) namą; tam tikslui iš Susivienijimo kasos paskyrė 500 dol.; 2) Neremti revoliucijos Lietuvoj; 3) Kun. Kudirkai padirbti garbės ženklą už \$50.00 ir p. Radzevičiams duoti garbės sūnarystę, užtai, kad jiedu gerai provojsi su tautiečiais; 4) Kad kasierius pastatytų parankos \$15.000; 5) Organu lieka „Žvaigždė“; 6) Sekretorini mokėti daugiau algos, ant metų \$360.00; 7) Sekretorių atstatyti gali bile kada.

Kasoj yra \$11.000 dol.

Seimą ateinantį metų laikys Worcester, Mass. Višnininkai tie patys, apart sekretoriaus. Sekretorium tapo išrinktas K. Krušincas. Išrinktasis sekretorius nepriguli prie Susivienijimo, už ką protestavo sekretorius.

Tai toks katalikiškų kunigų seimas. Jiems ir jų gospadinėms ir šiaip geriems išikimiesiems nereikia mandatų, kad ir nepriguli prie Susivienijimo, turi daugiau tiesos negu nuo knopų atlysti delegatai. Rodosi, kokį ypatingą susiršimą turi kunigo tarnaitės su Susivienijimo reikalais...

Kunigo gospadinė, tai yra

jo privatiškas reikalas. Pas juos atraipt: daugiausia lermo buvo už jas! At ilgai žmoneliai duosis save už nosies vėdžioti? Gali sukvailyti vieną sykį, dar kelis sykius, bet ne visada.

Batsiuovys.

Prėrijose.

Parašė Knut Hamsun.
Vertė A. Laisis.

Visą vasarą, 1887 metuose, dirbau didelėje farmoje Raudonosios upės klonyje, Amerikoje. Apart manęs, buvo da ten du kitu norvegų, vienas švedas, 10 ar 12 airių ir keletas amerikiečių. Viso mūsų buvo 20 žmonių, dirbančių tame mažame skyriuje — menka tik dalelė keliolikos žimtų dirbančių toje farmoje darbininkų.

Žaliai geltonos prėrijos *) tęsėsi be galo, be krašto — kaip jūras. Niekur aplinkui nematyti jokių trobų, apart mūsų tvartų ir miegamų šėtrų; joks medis, joks krumas čia neauga; kiek akimi gali užmatyti — juravo vien geltoni kviečiai ir žolė. Nebuvo čia nė gėlių, tik kur-nekur kviečiuose augo geltoni svėrių kumpeliai, vieninteliai tų plotų žolynai. Tiesų vienok uždrausta tam augalui gyventi kviečiuose, todėl rovėme jį su šaknimis, vežėme namo ir deginom. Paukštis čia ore nelekioja, nematyti jokios kitos gyvybės apart kviečių nuo vėjo juravimo, ir vieninteliu garšu, kokį girdėjome, buvo nepaliaujamas milijonų žiogų čirškėjimas — vienintelė prėrijų muzika. Troškome bent krislelio pavėsio. Kada atvažiuodavo pas mus vežimas su pietumis, guldavome ant pilvų po juo, idant nors laike pasistiprinimo šiek-tiek jo pavėsiu pasinaudoti. Saulė kar-

*) Prėrijoni (angl. *Prairie*) Amerikoje vadinama milžiniškas, paprastai derlingos žemės, lygumas, apžėlusias šurkščia kieta žolė, bet be jokių augančių medžių. — Vert.

tais degino buisiai, nepakenčiamai. Visu mūsų pasireidymu buvo skrybėlė, marškiniai, kelinės ir batai — nieko daugiau, bet su mažiau nė negalėjome apsieiti, nes butumėm iškepę. Jei kartais prie darbo suplyšdavo marškiniai, saulė be pasigailėjimo degino pro skylės, gimdydama ant kuno skaudžias opas.

Laikė kviečių piutės dirbome apie 16 valandų paroje. 10 piaujamų mašinų piovė viena po kitos, diena-dienon, tame pat lauke. Vieną ketvirtį nupiovę, keliavome su mažiomis kitan ir tajį teipjau guldėme. Ir teip toliau ir toliau. Dešimts žmonių sekė paskui mašinas ir rišo pėdus. O ant arklio, su revolveriu kišeniuje ir akimis bėgiodamas į visas puses, sėdėjo prižiūrėtojas ir darbojimus, darbininkus. Paprastai kasdien jis nukankindavo du arklius. Jei kas sugedo, paveizdop, su lužo mašina, akimirkoje pridavė prižiūrėtojas, pataisydavo arba liepdavo vežti namo. Tankiai jam prisieidavo joti kur-nors teli nuo mūsų, bet kad niekur kelių nebuvo, todėl turėjo ratu sukiotis po kviečius, net arkliai putodavo.

Užstojus rugsėjui, galiausiai ir spalio mėnesiui, viešpatavo dabaisios kaitros dienomis, bet naktys buvo jau labai šaltos. Tankiai ir gerokai stipdavome nuo šalčio. Aršiausia vienok buvo tas, kad su miegu mums visada buvo trumpa, niekada negaudavome pakaktinai išimiegoti: keldavo mus trečią valandą ryto, kuomet da buvo visai tamsu. Pašėrę arklius ir patį ant greito perkandę, keliavome gana toli kelią į paskirtas mums darbo vietas, ir tik diena išaušus galėjome matyti, ką ir kaip turime dirbti. Pribuvę į laukus, sukurdavome ant kviečių kaugės ugnį, idant sušildyt aliejų mašinoms tepti, ir prie tos progos šiek-tiek ir patį pasišildydavome. Bet tas tęsėsi vos keletą minu-

tų, po to veikiai reikėjo sėstis ant mašinų.

Jokių švenčių nešventėme, nedėlia buvo panaši į panedėlį. Bet už tatau laikė lytų nieko neturėdavome veikti; tą syk sėdėdavome šėtrose, parengdavome sau „kasyno“, šnekučiuodavome, miegodavome...

Buvo tarp mūsų tulas airys, kurs iš pradžių mane labai intrigavo. Dievai tik žino, kuo jis ištikrųjų pirmiau yra buvęs. Lytingose dienose, kada laukuose negalėdavome dirbti, jis visada, budavo, guli ir skaito apysakas, kokias tik kur gaudavo nusipirkti. Bavo tai augalotas, gražus vyras, gal kokių 36 metų amžiaus, kalbėdavo visada dailiai ir, rodos, mokėjo dagi ir vokiškai. Farmon atvyko šilkų marškiniuose ir visada tik šilkų marškiniuose dirbdavo; vieni, budavo, supliš, uživelka kitus. Darbe jis nebuvo apsukrus, neturėjo mat tame „talento“, bet kaip pavidalas buvo įdomus.

Vadinosi Evans.

Abudu norvegų nieko tokio nepaprasto savyje neturėjo. Vienas jų, nevaliodamas darbo, pabėgo, antrasis — jis paėjo iš Valdres — išlaikė.

Kulos laikė kiekvienas stengėmės išvengti darbo prie mašinos, kadangi darbas prie jos biauariausias. Dulkės, akuotai, smiltys sukurių-sukuriai vertėsi iš visų jos skylių, nuo visų meučų. Keletą dienų prisiejo man dirbti pačiame pragare. Galiausiai paprėšiau prižiūrėtojo perkelti mane kur-nors kitur. Sutiko. Davė man visai gerą darbą lauke, butent prie krovimo vežimų. Neužmiršo man prilankumo, išreikšto jam beveik pačioje mudvieju pažinties pradžioje.

Ve kaip buvo:

Turėjau uniforminę bliuzą su blizgčiomis sagtimis, pasilikusią man da iš laikų, kada tarnavau tramvajų konduktoriumi, Chicagoje. Ta bliuzą,

ypač gi tos blizgančios sagtis prižiūrėtojai smarkiai patiko, tokių parėdaly čia prėrijose niekur neuztiksi, o jis, prižiūrėtojas, pasirėdymo dalykuose buvo mat tikru vaiku. Syki pasakiau, kad galiu jum tą bliuzą atiduoti; norėjo man uzmokėti už ją ir klausė, kiek reikalauju, bet aš pinigų nepriėmiau: prašiau palaikyti ją sau kaipo dovana. Priėmė su neslepjamu džiaugsmu. Piutei pasibaigus atsilygino man: patėmijęs, kad išvažiudamas neturia kuo uzsivilkti, dovanojo man savo, da gana gerą bliuzą.

Pamenu da vieną atsitikimą iš laiko, kada dirbau prie krovimo kviečių į vežimus.

Mano darbabendriu buvo švedas su dideliais auliniais batais. Drauge su juo turėjo va vežimus krauti. Tas švedas dirbo kaip pasiūtęs, negalėjau spėti padavinėti jam pėdus ant vežimo. Ragino todėl mane nuolatai ir ragino, teip kad, pagalios, net supykau. Stėriaus už darbo iš visų savo pajėgų.

Kiekviena kviečių guba susidėjo iš 8 pėdų; paprastai imdavome po vieną pėdą ir duodavome ant vežimo, — dabar ėmiau mėsti jam ant syk po 4. Uzmečiau jį pėdais visis tai, apkroviau visai. Atsitiko teip, kad viename tokiam pėdų glėbyje buvo pasislėpęs žaltys. Patekęs ant vežimo drauge su pėdais, jis kaip ten pataikė įsi rangyti švedui už aulo. Staiga girdžiu perveriantį riksmą ir matau, kaip mano švedas kulvėčiais šoka nuo vežimo, o iš vieno jo batų aulo išlenda tamsiai kanapėtas žaltys. Neįkando jo, o šokant nuo vežimo žemyn, žaltys išmuko iš už aulo ir, kaip zaibas, leidosi į laukus. Stėrė greblius šokova abudu žaltį vėtis, bet jau negalėjova jį surasti. Pakinkyti mulai drėbė, o iš baimės.

Tada sutarėva teip, kad nuo šio sykio dirbsiva nuosaikiau

ir kad aš padavinėsiu jam pėdus po vieną ant syk, kaip kad pirma...

Teip arėme ir sėjome, piove-me ir valėme šieną, kirtome ir kulėme kviečius. Galiaus, viską pabaigė, turėjome gauti savo algą. Linksni dvasioje, su pinigais kišėniuje, skaičiuje 20 vyrų leidomės į artymiausią prėrijose miestelį, idant iš čia, traukiniu, dūmti atgal į Rytus. Prižiūrėtojas, pasirėdęs dovanota jam bliuzą su žibantiomis sagtimis, palydėjo mus: norėjo mat ant atsiveikinimo išgerti su mumis po kaušą.

(Da bus.)

Patarimas minksztuju angliu darbininkams.

Kaip jie turi elgtis, jei nori laimėti, ko trokšta.

Kada mūsų tautiečiai pradėjo atkeliauti į Ameriką ir kada padirbo kokį laiką kasyklose, pamatė buk jie esą mažai geresni už nevalninkus. Kad ir mokestis buvo didesnė už tą, kurią aplaikydavo tėvyneje, bet ant tikrųjų buvo mažesnė, kadangi už tą pinigą buvo galima tik mažai ką pirkti. Jie suprato, kad jie turėjo pirkti viską iš kompanijų krautuvių ir vieton palaikyt pinigoda liko skoloj.

Tokis padėjimas buvo per daug metų ir žmogus norintis suėdyti kėletą dolerių nebuvo galingas to padaryt o ir apleist vietą negalėjo, kadangi neturėjo už ką išvažiout.

Toks ir šiandien butų padėjimas, nes darbininkų unija atėjo jiems į pagelbą, išmokino, kaip numest tą jungą nuo savės, kaip išgaut didesnė mokestį, trumpesnės valandas darbo ir geresni buti.

Kad ir šiandien negauna tokia mokestį kurti ant tikrųjų priguli, bet vis geresniam padėjime randasi, negu laikuose,

kada nebuvo unijos ir kada darbininkai buvo tik nevalninkais.

Už tą visą gerą, kaip darbininkai atnagradingo? Daug angliakasių prisirašė prie unijos ir mokėjo savo mėnesinę mokestį, idant sudrutinti uniją, bet daug randasi tokių, ką ir dabar prie jos nepriklauso ir esti persaunaudiški mokėti tą mažą sumą pinigų, kurią unija reikalauja nuo jų kiekvina mėnesį.

Toki vyrai turi suprasti, kad be pinigų unija negali gyvuot, ir idant uzlaikyt uniją, koznas bevienas angliakasis privalo prigulėt ir mokėt savo mėnesinę mokestį ir dalyvauti sudrutinime jos, už ką ant galo nesigailės.

Isz visur.

Aną utarninką anglių kariumenė Nataliuje (Afrikoj) išmušė 160 negrų, pakėlusiu maištą. Anglai ir vokiečiai Afrikoj negrus laiko per vergus. Tokia civilizacija...

Laikraščiai rašo, buk prancuziškoji policija Ryme susekus iš anarchistų užrašų jų suokaltį prieš popiežiaus Pijūšo X gyvastį. Žinia abejotina, nes vargiai suokalbininkai rašys savo plianus.

Leonas II. Tolstoj, didis rusų rašytojas, pabaigė neseniai naują apysaką iš lenkų sunkilimo 1830 m., po angalviu „Už ką?“ Ta apysaka bus atspaus-ta „Krug ūtenija“ ir išleista knygy spaustuvės „Posrednik“.

Brazilioj, netoli miesto Petropolis, valstybėj Minas Geras, atsivėrė naujas vulkanas (ugniakalni). Sadre bejo žemė ir gyventojai miesto, gulinčio pakalnėj, pamatė nu-grūzusią kalno viršunę, iš kur pradėjo verstis į višų dumai,

o žemyn į pakalnę — degantis skystimas — lava; bet ne ant miesto.

Kada žemė negalės išmaitinti žmonių? Vienas statistikas išskaitė, kad jeigu žmonės teip veisis, kaip iki šiol, tai 2250 metuose priaugs žmonių skaitlius iki 52 milijardų, taigi ant kiekvirtainės mylios gyvės du syk tiek daugiau žmonių, kaip dabar Belgioj. Taigi ir derlingausia žemė negalėsianti išduot tiek vaisių, kad galėtų buti aprupinti visi reikalai tokių žmonių daugybei.

Lenkų katalikų laikraščiai rašo jog Vatikano laikraščiai pranešą apie popą Gaponą, kurs kiek laiko prieš savo galą turėjas plianus vesti savo darbą tarp Lenkijos „mankietninkų“ (marijavitų). Mat jis, turėdamas nuolatinius santikius su slaptąja policija (šnipais), pasipažinęs su šnipu Mloc-kiu, kilusiu iš lenkų, ir turėjęs tikslą — įsteigti Lenkioj žmonių banką po vardu „Neperstojančios Dievo Motinos Pagelbos“.

Gegužės 1 dieną bešvenčiantiems darbininkų šventę ir demonstravusiems New Yorko socialistams Maksim Gorkij atsiuntė šitokį telegramą:

„Gaila, kad aš negaliu šianpien buti juų susirinkime ir dalyvauti toje šventėje darbo ir darbininkų solidariskumo. Priimkite mano širdingus sveikinimus ir linkėjimus, teipgi persitikrinimus, kad teisybė ir protas pradės gyvuoti, pagaliaus po visą pasaulę. — Jus turite jau visas pilietiskas tiesas ir jus kelias priešišiuosavimo, silyginant, neaukus. — Rusijos žmonės, priešingai, turi išaidyt visus autokratijos pamatus ir jusų pagelba ir sąjausmas tokiame dideliame darbe priduos naują tvirtybę Rusijos revoliucijiniam proletarijati ir paskubys jo pergalę“.

Lietuviu tauta

senoveje ir sziaudien.

Parašė J. Šliupas M. D.

TOMAS ANTRAS.

(Tęsa.)

nuramdymą chlopų Merkinės valsčiaus, reikalaujančių valybės, ir už sugavimą maištininkų vadovo, vardu Leičys". Apie tą maištą praneša Jeroševyčius.

Pasontinis seimas prie Kazimiero tapo laikytas Vilniuje 1492 m. Čion Kazimieras padavė redakciją liet. kriminališko statuto dėl patvirtinimo ponams, kurie tą priėmė su plojimu rankų. Toliaus Kazimierui rūpėjo gauti pinigų, tai dėl karės su Vengrais, tai į kraitį dukterei Onai, ištekančiai į Pamarius už kunigaikščio Boguslavo; bet ponams labiau rūpėjo apsisaugoti nuo Ivano Rusijoje. Mat Kazimieras per metropolitą Juozapą buvo pagarsinęs pravoslavams, kad laikytusi vienybės su Romos bažnyčia, pagal nutarimą Florencijos synodo, o po tam ir Kijevo, dar metropolytaujant Mikolui, 1476 m. Už tai tužo Moskvos metropolytas ir did. kniazius, ypačiai kad lietuviški perėjimai į Moskvą skundėsi ant religiškos neapikantos Lietuvoje. Seimuojantieji ponai reikalavo ar karės su Moskva ar bent smagaus nubaudimo rusišų perėjimų ir maištininkų. Atstovas Utenos, Kločka, tapo pasiūstas į Moskvą; bet nieko nepešė, nes Ivanas pats buvo į karą linkęs, ir per savo paslą Beklemiševą Vilniuje reikalavo, kad jam sugrąžinti būtų Chlepen ir Rogačevas su kitomis vietomis Černygovo, kurių kniaziai p. rėjo ant Moskvos pusės. Bet tas pašlas jau sugrįžo į Moskvą su žinia apie Kazimiero numirimą.

Jau minėjome, kad Kazimieras buvo parengęs redakciją liet. kriminališko statuto. Žemišką privilegiją jis anksčiaus suteikė Rusų šlėktai, ir įstatymus surašydino į knygą, vadinamą *Sudebnik*, 1457 m. Po įtekme savo dūmos, ypačiai Jono Goztauto, 1444 m. jis nukreipė akį ant reikalų lietuviškųjų miestų, pradedančių keltiesi, ir pavedė jiems anuomlaik labai branginamas Magdeburgo tiesas. Tokias „magdeburgijas“ įgyjo: Vilnius, Trakai, Polockas, Vytebas, Smolenskas, Kyjeva, Zytomierius, Sluckas, Minskas, Novgorockas, Brasčiai, Drohičinas ir Kaunas. Ypačiai žydams Trakuose toji mylista tapo suteikta 1441 m. dėl jų biednumo, kaip matome iš dokumento: „Quomodo considerantes egestatem nostrorum Judaeorum in Troki et damna, quibus his temporibus sunt pressi, volentes eorum conditionem facere meliorem et ut de eorum huius modi inopia valeant relevari, jus theutonicum Magdeburgense—ipsis dedimus“. Ar Trakuose dabar vieni Karaimai gyvena, ar jau ir Rabinatai buvo, sunku įspėti.

Pastojęs Lenkų karaliumi, Kazimieras stengėsi pakylėti karališką valdžią, ir rado pagelbininką — humanizme, beje dvasiškame atsigimime. Humanizmas ardė theologiskąją pažvalgą ant svieta ir siekių gyvenimo. Politišku idealu humanisto, auklėto Romos tiesose, buvo valstija iš lauk neprigulminga, o namie galinga. Humanizmas priešinosi pasidavimui valstijos po bažnyčios įtekme, o karaliaus—po valstija. Toks atsigimimas tuomet platinosi Lenkijoje ir Lietuvoje per keliones į vakarų žemes, per gyvenančius šalyje svetimžemiečius ir

per pasklydimą rankraščių. Jonas Ostrorog, mokinęsi Erfurto universitete, sugrįžęs namon, triusėsi karaliaus kanceliarijoje; jis parašė *Monumentum pro reipublicae ordinatione congestum*. Karalius Lenkų — anot Ostrorog — nepripazįsta ant savės niekeno viršesnybės, apart dievo; tai gi ažuot naujam popiežiui žadėti paklusnumą, karalius tesės savo pareigoms, kada jį tik-tai pasveikins ir podraug primins, idant valdytų bažnyčią su teisumu. Netinka teip gi karaliui rašinėti pas popiežių su pakara ir nusizeminimu. Karaliaus urėdai priklauso guodonė ir garbė; jo įsakymus turi visi ukėsai tuoju pildyti. Neviežlyvi darbai, atlikti butyje karaliaus, turi buti baudžiami grivynomis. Kunigija turi gelbėti valstijai; nereikia piktintiesi, jeigu karalius lieptų bažnytinius indus sutirpdinti dėl viešų reikalų. Reikia prašalinti visokias mokestis dėl naudos popiežiaus, nesa Lenkijai reikia pinigų dėl kovos su antpuolėjais ir dėl užlaikymo naminės tvarkos. Teip gi uždrausti reikia garsinimą jubilėjinių bullių, mokestis kunigams už palydėjimus mirėlių, šliubus ir tt. Vyskupus turi aprinkti karalius. Dėl sumazinimo dykaduonių skaitliaus reikia susiaurinti steigimą miestuose klioštorių, uždrausti įstoti į juos svetimžemiečiams, sutrumpinti pamokslų sakymus vokiškoje kalboje. Toliaus Ostrorogas velyja uždrausti miesčionims apelliavojimą į Magdeburgą, panaikinti įvainumus tiesų, visus gyventojus palei jų luomą apginkluodinti ir tt. — Kazimierą apspito humanistai, ir pasisekė jam atsivalnyti nuo persvaro kunigų hierarchijos, kada nežiurint į Romos pasipriešinimą jis po prievarta pakėlė Gruščynskį į vyskupus Krokuvos. Humanistų įtekmė yra žymi ant Kazimiero ir Lietuvos valdyme, ypačiai prašalinant kunigaikščius nuo tėvoniško valdymo skryčių.

Akyvi yra Lietuvos prietikiai prie Totorių. Valstija Totorių, vadinama Auksine Orda arba Kipčaku, išibarstė ant keletos chanatų: Kazaniaus, Astrachaniaus ir Krimo. Orda Krimo, pagal gintuvę Perekop, vadinama buvo Perekopiške.

Krimo Totoriai apsirinko savo chanu Devlet-Hadži-Girėją, nuo 1432 m. Lidoje storastaujantį vaikvaikį senos chanų giminės, ir, jiems prašant, Kazimieras 1446 m. Vilniuje tajį į chanus pakėlė, o Mikalojus Radivilas su lietuviška kariumene palydėjo jį į Krimą. Tas chanas, draugas Lietuvos, mokėjo neramias ordas užlaikyti tvarkoje, ir nestebėtina yra, kad jam chanaujant, žydėjo pirklyba, pramonė ir žemdirbystė Tauridoje.

Pylys—Kremenėgas, Upskas, Herbedejov-rog, Misurin — sergėjo brastas per Dnieprą; Očakovas, Hadži-bei (š. a. lien Odessa) buvo uostais ir gynevomis nuo pusės Mėlynųjų jurių; tiltai Vytauto per Bugą lengvino naminis susinėsimus; Tiagin (veliaus Bendoriai) ir kitos gynevos palei žemutinį Dniestrą sergėjo atvangumą Podolijos.

Vos Kazimieras pastojo Lenkų karaliumi, jau 1447 m. pavelyjo T. Bučackiui, Kamienieco storastai, apsodinti Podolijos pylis Lenkų įgultinėmis, neva kam Lietuviai silpnai tesergstį tenykštes šalis! Lenkai, mat, progos jieškojo dėl lengvaus išnaudojimo. Tad Kipčako chanas Seid-Achmetas 1448 m. pustyjo Podoliją, 1449 m. Sieverių kniazystę, 1450 m. Raudonąją Rusiją, 1452 m. vėl Podoliją, iki galiaus čion su pagalba Hadži-Girėjo chanas su devyneta savų sunų tapo paimitas į nevalę ir nubugdintas į Kaučo pylį, kur ir pasimirė. Žiemą 1453 m. atsikeršydamos Kipčako gaujos vėl pustyjo

Volyniją, kur pačių tikrai suiminių išsivarė 9.000 į už-Dnieprę! Teip tai Lenkai sargiaus už Lietuvius gynė rubežius ša lies!....

1461 m. Perekopiškis chanas, Hadzi-Girėjas, kaipo tėvo nis Kipčako arba Batyjo viešpatystės, atsizadėjo nuo vyriausios valdžios ant visos Rusijos. Jis nepersekiojo nė Genuėnų, gyvenusių jo šalyje, kurie viešpatavo Kafos mieste, bet dar gynė juos nuo Turkų. Teip pat Lietuvą jis sergėjo nuo antpuolių Kipčako Totorių. Popiežius stengėsi jį įtraukti į kryž karę prieš Turkų sultoną Mahometą II, bet Hadzi-Girėjas tada tikrai zadėjo traukti, jeigu Kazimieras trauks, o tas gana turėjo darbo su kryževiviais. Hadzi-Girėjas mirė 1466 m., susilaukęs 70 metų amžiaus. Jo pastangomis buvo tarp Totorių užvesti žemdirbystą, remeslus, mokslą. Jis buvo susilaukęs 8 vaikų, tačiau tiems nespėjo suteikti prigulintį apšvietimą; du iš jų, Nur-Devlet ir Aidar augo tarpe Lietuvos Totorių. Veikiai Nur-Devlet gavo viršų ant kitų brolių, ir 1467 m. Kazimieras patvirtino jį Vilniuje kaipo vyriausią chaną. Galiausiai vienok Mengli-Girėjas brolius suėmė Sudage ir Mankupe, ir su pagelba Genuėnų, tarp kurių buvo mokinęsi užėmė chanystą; 1469 m. Kazimierui jis zadėjo, už tulą metinį pamokėjimą, ginti didę kunigaikštystę nuo Kipčako Totorių. Kad Nur-Devlet ir Aidar pabėgo į Lietuvą iš nevalės, Kazimieras jų neišdavė; todėl Mengli-Girėjas ėmė siuntinėti lupikus, ir išmėtinėjo Kazimierui, kam jo brolių neišduodas.

1469 m. Kazaniaus Totoriai su Padnieprės kazokais grėsė pietinei šalei, pasidalinę į 3 tuntas. Vienas, po vada Mamuko, nupustyjo Volynijos pavietus Vladimiro, Krzemienio, Kuzmos, Čudovo ir Žitomieriaus, ir išsivesdino 10.000 suiminių į nevalę (vėliaus juos užtiko Kazaniuje pergalingas Moskvos vadas Ivanas Runo). Lietuvų gi kariumenė bijojo su plėšikais susikirsti! Kitas barbarų tuntas kreipėsi prieš Trembovlių, nors nedaug ten suiminių telaimėjo. Trečias, po vada sunaus Mamuko, per Podoliją įsiveržė į Valachiją, kur Valachai juos sumušė ir vadą paėmė į nevalę. Mamukui per paslus reikalaujant, kad sunų jo atiduotų, vaivada Steponas liepė carevyčių gyvą sučvertavoti, paslus-gi pasmaigė ant baslių, ir tik vieną su nupjauta nosimi pasiuntė namon, chanui parnešti dalį sunaus kuno!!

1474 m. tarp Totorių kilus badui, Aidar ketino juos vesti į Lietuvą aut pasimaitinimo. Kyjevos vaivada Martinas Gožtautas reikalavo pagelbos nuo Kazimiero, bet tas nepasė nieko; vienas tad Gožtautas turėjo prieš Totorius stoti, kurių 7.000 raitelių įsiveržė į Podoliją ir nugrynyjo aplinkes Kamienieco, Galičiaus, Glinianų, Dunajovo, Golaguros, Zbaržiaus, ir daugybę nevalinkų išsivarė. Tai įvyko dėka Kazimiero nerangumui, ir teisingas buvo žmonių skundimasi. Sako, tuomsyk Totorius antvedęs buvęs Leonas Gliuskis.

1475 m. Aidar, kariaujantis prieš Mengli-Girėją, prikabino sultoną Turkų užimti Krimą, ir tojo vezyras Achmetpaša atkakęs su laivyne įėmė Kafą arba Thēodosiją, emporiją Genuėnų Laimėję Krimą, Turkai kreipėsi prieš Steponą, vaivadą Moldavijos ir Valachijos. Tad Kazimieras, beveik po prievarta, pavelyjo Jasienskiui, Belzo storastai, ištraukti į Podoliją, ir Turkai sugrįžo į anapus Dunojaus. Veikiai potam, 1484 m., sultonas Bajazet užėmė Moldavijos pakraščius Mėlynųjų jurių su gintuvėmis: Kilija ir Bialogrod (Akerman), per ką atėmė nuo Lenkijos svarbų pirklybos kelią ir

pozicijas dėl apsigynimo.

1480 m. Mengli-Girėjas išvyjo iš Krimo chaną Zani-Beką ir savus brolius Nur-Devletą bei Aidarą, kuriodu Lietuvos nusidavė. Tad Moskvos did. kniazius juos pas savę pavyliojęs, suėmė ir... Mengli-Girėjas susitelkė su Ivanu Vosylevyčiu prieš Lietuvą bei Kipčako ordą. Paslus chano Achmeto Ivanas nugalabindino. Achmetas, susitelkęs su Kazimieru, rengėsi į karę su Moskva, ir galiausiai su Kipčako Totoriais atkakęs pas Oką, kuomet Lietuviai turėjo susirinkti pas Ugrą. Tuomi tarpu Nur-Devlet, su rusišku kniazium Nozdrevatyj, apniko chano Sarajų. Achmetas skubinosi namon, bet čion jį apšleido kareiviai, ir Lietuviai teip gi į laiką nepasirodė... Aukšinės tad ordos neliko, o Moskvos kailis buvo sveikas. Kazimieras mėgino Mengli-Girėją patraukti prie savęs, ypač kada Totoriai vienval grobstė šalį. Bet Mengli-Girėjas 1482 m. užėmė Kyjevą ir tenykštį vaivadą Joną Chodkevų su visa šeimyna paėmė į nevalę. Grobis buvo neapskaitomas. Cerkvių indus chanas pasiuntė kaipo dovaną Ivanui į Moskvą, kurs dabar gromatoje dėkavojo chanui už aplankymą sostapylės šv. Vladimiro! Kada Totoriai Krimo, kurstomi Moskvos, nesiliovė pustyję Podolijos, 1489 m. Kazimieras pasiuntė savo sunų Joną Olbrachtą su kariumene; tas pasivyjęs vieną grįžtantį plėšikų tuntą pas Koperštyną arba Nove-Koniecpolę, iškirto į 15.000 Totorių. Teip pat dingo ir antrasai Totorių tuntas, kurs jau buvo abazą Jono Olbrachtą užėmęs. 1490 m. Totoriai suardė uostinį miestą Hadzi-bei, ir vėliaus artymais pastatė Očakovo pylį. Teip pat už-volg škiei Totoriai pustyjo Volyniją, kur juos su vargu išblaškė Lucko storasta, Simas kunigaikštis Alšėniškis. Teip tad gintuvės Vytanto pastatytos iro ir gaišo. Dabar Podolijos niekas gerai negynė, ypačiai Lenkams seimuose per smurtą reikalaujant nuo karaliaus, idant jis Podoliją ir Volyniją atėmęs nuo Lietuvos priglaustų prie Lenkijos, kam Lietuviai priešinosi. Tai-gi iš tokių ginčų ir naudojosi gresmų susiedai — Totoriai bei didi Moskvos kuziaziai!... Tai buvo vaisius Lietuvų unijos su Lenkija.

Reikia dar kelis žodžius pasakyti apie Lietuvos Totorius, kurie nuo Olgerdo laikų tai iš savo valios kėlėsi į Lietuvą, tai į nevalę patekė apsigyveno pas mus ant ukės. Neturėdami savo moterių, jie vedė musiškes, po sąlyga, kad tikrai po vieną turės moterį, o vaikai jų augo religijoje tėvų. Tie totoriai buvo atskira milicija ir dalimi gvardijos did. Lietuvos kunigaikščių. Ypačiai Vytautas mokėjo įskiepyti jiems europiejišką civilizaciją. Prie Kazimiero jų sodybos pasidugino palei Bugą ir žemutinį Dnieprą, teip gi Lietuvoje ir Volynijoje. Dar šiandien randame pėdsakus Totorių daugelyje Lietuvos pavietų, ypačiai Braščių, Kobriniaus, Novogrodko, Lidos, Trakų, Uzgiriuose, Kauno, Vilniaus ir Ašmenės. Zygmantas III ėmė po prievarta Totorius versti į katalikystę.

1455 m. mirė Krokuvos vyskupas Zbignievas Olesnickis, žmogus labai guvus, uoliai kovojęs už katalikystę ir lenkystę žemėse lietuviškai rusiškose; bet visokiomis priekabėmis prie savo valdymio (primenančiomis istoriją Thomo Beketo ir Heinrichio Plantagenet'o), jis nemažai prisidėjo prie pragaištingo Lenkijai apsilpninimo karališkosios galybės. Olesnickis mirė tame laike, kada Lenkija iš naujo susiremžė su Vokiečių zokonu.

Garsusis apiplėšimas bankos vasario mėnesį Maskvoje dar nesusektas, bet vienas dalyvau tojas, tulas Bielencovas, dabar yra pabėgęs į Šveicariją. Maskolijos valdžia pareikalavo nuo Šveicarijos valdžios, kad ji išduotų, kaip paprastą kriminalistą, prasižengusį prieš privatišką nuosavybę. Šveicarijos teismai, turbūt nuspręš neišduoti, kadangi revoliucijoniškas veikimas nėra priešingas kludymui privatiškos nuosavybės, — tai vis politiškas darbas ir tarptautiškos tiesos negal priverst išduoti tokius prasikaltėlius.

Į Odesos portą ikišiol suvažiavo 152 tukstančiai Rusijos kareivių, grįstančių iš Mandžurijos po kare su Japonija.

Biskelių atydos!

Nuolatos gannu daugybės laišku nuo sernančių ir jieškančių pagelbos, tuli aprašo savo ligą kiek gali ir apie ją išmano, teip kad jau galima permatyt suirusią sveikatą, kas kenkia ir ar galima išgydyti bei su kokiais vaistais (nes kožna liga, kad išgydyti, reikia lauja skirtų tam tikrų vaistų, kadangi negalimas daiktas, kaip bravornikai patentuotu vaistu mėgina įkalbėti, jog jie šimtą visokių ligų išgydo vis su tais pačiais karčiais vynais, balzmais arba aliejais, iš dvesenos taukų padarytais. Jeigu vienas žmogus gali buti įvairių šimto išdarbyčių geru amatninku (meisteriu) pradėjus nuo daktaro imant iki šiaučiaus, tai pipiruoti vynai ir dėl šimto ligų pagelbėti, o kalvis laikrodėlių palaryt). Aš norėjau pasakyti, kad tarp atsisaukusiu meldžiančių išgydyti yra tokie, kurie visai neaprašo ligos kokia yra ir kaip atjaučia, tik klausę, ar galima ji išgydyti ir kiek kaštuos net: profesoriau šioks profesoriau toks, bet ne apie ligą.

Už tai panašiai rašantiems ant kart pranešamė, kad šaldros, šundaktariai, bravornikai patentuotų vaistų, tai gali jums negalimus stebuklus prizadėti ir tuojaus atsiųst vaistų, kurie nekenkia ne gelbsti kaip vanduo ir vis tie pats, kaip seozam teip jaunam, dideliam ir mažam vis lygus, bet norintis kad išikro but išgydytas, tai rašant pas mus į plačiai visiem žinomą institutą žemiaus pasirašiusi, kad žinotų ar galima liga išgydyti ir kiek išgydymas kaštuoja, — neatbutinai, pagal nusimanyimą, kad aprašytų, ligos savo pajautimus, — kaip seniai serga, ką labiausia skauda, arba priežastį ligos, ar jau buvo gydytas, o jei žino, paminėti ir ligos vardą, teip pat amžį, o lygiai ar vyras ar moteris, senas ar jaunas, kiek turi metų ir apsivedę, rašyk viską rimtai ir teisingai — tai po ištyrimui per patį profesorių institutą ir reikalingus pagal ligą specialistus daktarus, kad bus pasakyta, jog liga yra išgydoma, kaip likosi pripažnta, tai gali but linksmas, jog apturėsi gerą pirmutiną sveikatą, teip kaip tukstančiai dėkingų ir išgydytų.

Su guodone Dr. E. C. Collins Medical Institute, 140 W. 34-th str., New York City.

Pajieszkojimai.

Pajieszkom lietuviško gerkunigo kuris yra be vietos tegul atsisaukia ant šito adriso: A. Czmielius, 108 Pine str. Bridgeport, Conn.

Pajieszkau savo kaimynkos pažįstamos iš Lietuvos Elzbiotos Šlašavičiūtės, kaimo Puskelnų. Girdėjau jog jį yra neseniai atkeliavus į šį kraštą uorėčia žinot kur jį gyvena, meldžiu atsisaukia ant šio adriso: Stasys Senkus, 17 James str. Waterbury, Conn.

Pranešimas Brooklyniečiams New Yorkiečiams!

Guodotini draugai ir draugės! Visi, kurie esate paėmę nuo Brooklynio vietinio Revol. Šelp. Komiteto blankas rinkimui ankų revoliucijos reikalams, meldžiami, sugrąžinkite jas iki 1 d. liepos (July) 8. m. Jei kas iki tai dienai nesugrąžis, tai priversti busime apgarsinti tuos vardais ir pravardėmis, melddami išaiškinimo priežastį, dėl ko nesugrąžintų blankų, nors jau seniai yra kviečiami per susirinkimus ir per laiškus, kad sugrąžytų.

Sugrąžinti blankas galima ant susirinkimo, kuris bus 19 d. berželio 8 valandą vakare svetainėje Draugelio, 73 Grand str. Brooklyn, N. Y., ir per laiškus adresuojant šiaip:

J. Šukys,
109 Grand str.
Brooklyn, N. Y.
Su guodone
Brooklynio Viet. Rev. Šelp. Komitetas.

Susirinkimai.

New York-Brooklynio 4-ta kuopa T.M.D. pusmetinis susirinkimas atsibus 1 d. Liepos 6 val. vakare, svetainėje N.73 Grand str. Bus apsvartymų daug svarbių reikalų. Visi sąnariai teiksitis pributi ir atsiesti naujus prisirašyti.

Sekr. A. Lesniauskas.
Brooklyn, N. Y. 38 kuopos S. L. A. susirinkimas atsibus 1 d. Liepos 2 val. popietę po N.73 Grand str. sąnariai teiksitis pributi, užsimokėt bertainę duoklę ir atsiveskit naujus prisirašyti.

Sekr. A. Lesniauskas.

Dovanai! Dovanai!

Nauja gyduolių knyga dėl vyrų moterių ir vaikų, aprašanti informacijas, bus pasiusta Jums jei jus prisiusite mums savo adresu. Venibe P. O. Box 268 Madison Sq. New York.

Didelė Ekskursija.

PITTSTON, PA. Draugystė šv. Juozupo ant HARVEY'S LAKE 3 dieną Liepos (July) 1906 mete. Dailiausioj vietoj dėl išvažiavimo ant šviežio oro. Treinai išeis nuo Pittston Junction ryte 7:35 minutes, iš Pittstono 7:40 m., Dorranceton 8:20 m., Luzernės 8:25 m. Vakare grįš atgal ant 7-nių. Teip-gi muzykė bus pirmos kliašcs. Užkviečiam visus lietuvius ir lietuvaites atsilankyti kaip iš Pittstono, teip ir iš kitų aplinkinių miestų.

KOMITETAS.

Badu numirė.

Išrcdo negalimu daigtu, kad žmogus neseniai numirė badu. Negalima, kadangi mes visur matom bars tymą pinigų, daugybę mėsos, abelną gerovę. Mes girdim ir matom kaip didžiama žmonių turi visokias ligas skilvio ir žarnų nuo valgymo per daug mėsos. Net, vaikams mėsos duoda per daug ir jie auga su pagadytais viduriais, vergai pilii ir liuosuojančių vaistų. Yra tik vienas vaistas: Trinerio Amerikoniskasis Elikšyras Kartausiaus Vyno, kuris tinka visokiuose panašiuose atsitikimuse, kadangi umai prašalina priežastį, tirštumą kraujo ir atsileieimą žarninių raumenų. Jis suteiks maitinimo organams jų normališką veikmę ir visam kūnui naturališką pajiegą. Jei tik kas negerai su tavo viduriais vartok Trinerio Amerikoniskąjį Elikšyrą Kartausiaus Vyno. Jis suteiks tau naują kraują.

Gaunamas visose aptiekose arba pas pabraką, Joseph Triner, 799 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

**Maurer's
Rat-and
Roach-Paste**

privilioja eztnos vabalus savo kvapenu; jie ji ēda ir tuojaus stimpā. MAURER'S INSECT POWDER tikrat teznaiškina blakes, akruadēles, muses, kandis. Parduodama tik bonkose. Aptiekose arba pas D. Maurer and Son, Philadelphia.

Lietuviškas advokatas,

Tamas Butkevychius iš Nanticoke, Pa. pabaigęs universitetą atidarė ofisus šiose vietose: 16 N. Eranklin str. Wilkes-Barre, Pa. ir 3 Keyston Bldg Nanticoke, Pa. Lietuviai kurie turėsit kokį reikalą kreipkitės pas savo tautietį Tamą Butkevychių.

„Vienybės“ redakcijos telefonas (PEOPLE'S telephone) 7145.